

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Sveikatos apsaugos ministerijai

2015-05- Nr. (1.19-2015-573)2-
Į 2015-05-15 Nr. (10.2.3.4-40)10-4512

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su pateiktais derinti Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 11 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo 181⁵ straipsniu ir 239⁴ straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektais, pritaria siekiamo teisinio reglamentavimo tikslams dėl profilaktikos priemonių vaikams prieinamumo stiprinimo ir tikisi, jog numatomų teisės aktų priėmimo ir įgyvendinimo metu, bus skirtas ypatingas dėmesys visuomenės informavimui ir švietimui, remiantis atliktų mokslinių studijų, pagrindžiančių skiepų naudą, duomenimis (organizuojant įvairaus pobūdžio diskusijas ar kitais visuomenės informavimo būdais).

Siekiamo įtvirtinti teisinio reglamentavimo kontekste paminėtina, jog tarptautiniuose ir nacionaliniuose teisės aktuose konstatuojama, kad kiekvienam vaikui – tiek iki gimimo, tiek ir po jo, turi būti garantuota galimybė būti sveikam ir normaliai vystytis fiziškai bei protišcai <...>. Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto parengtame Bendrajame komentare (Nr. 15) atkreipiamas dėmesys, jog vaikai turi teisę į kokybiškas sveikatos paslaugas, apimant profilaktikos priemones, sveikatinimą, gydymą, rehabilitacijos bei paliatyvos priežiūros paslaugas. Pirminiame sveikatos priežiūros lygmenyje šios paslaugos turi būti kokybiškos, veikiančios, prieinamos ir priimtinos visiems vaikams¹.

Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte numatyta, jog vaikų skiepijimai nuo Pasaulio sveikatos organizacijos siekiamų likviduoti infekcijų (poliomielito, tyrimų, raudonukės) bus privalomi, išskyrus atvejus, kai vaikas negali būti skiepijamas dėl kontraindikacijų. Šie skiepijimai atliekami sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

Turint omenyje siūlomą teisinį reglamentavimą, paminėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijų kalendorių², vaikai yra skiepijami viena (atskira) vakcina nuo poliomielito ir viena (bendra) vakcina nuo trijų infekcijų – tymų, *epideminio parotito* ir raudonukės.

Atsižvelgiant į tai, jog šiuo metu Lietuvoje naudojama vakcina apima ne tik infekcijas, nuo kurių skiepijimas bus privalomas – tymus ir raudonukę, bet ir *epideminį parotitą* – infekciją, nuo

¹ General comment No.15 (2013) on the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health (art. 24). Adopted by the Committee at its sixty-second session (14 January – 1 February 2013).

² Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. V-283 „Dėl Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijų kalendoriaus patvirtinimo“ (TAR, 2014-02-28, Nr. 2014-02276).

kurios skiepijamas nėra ir nebus privalomas, taip pat į tai, jog projekto rengėjai aiškinamajame rašte nenurodė, ar planuojami Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. V-283 „Dėl Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijų kalendoriaus patvirtinimo“ pakeitimai bus susiję su naudojamų vakcinų keitimu ar pan., siūlytina tikslinti Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto arba (ir) jį lydinčių dokumentų nuostatas dėl siekiamų likviduoti infekcijų apimčių, užtikrinant tinkamą teisinį reglamentavimą ir kartu sprendžiant naudojamų vakcinų klausimą.

Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte nurodoma, jog nepilnamečio paciento iki 16 metų atstovas privalės užtikrinti, kad nepilnametis, nesant kontraindikacijų, būtų paskiepytas nuo Pasaulio sveikatos organizacijos siekiamų likviduoti infekcijų (poliomielito, tymų, raudonukės), o skiepijimą paskyręs gydytojas perduos informaciją apie nepilnamečio paciento iki 16 metų atstovo atsisakymą skiepyti nepilnametį visuomenės sveikatos centrui apskrityje.

Atsižvelgiant į tai, jog vaiko teisių apsaugos funkcijos savivaldybių teritorijose priskirtos savivaldybių vaiko teisių apsaugos skyriams, kurie užtikrina pagal kompetenciją įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka visų savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų teisių ir teisėtų interesų apsaugą, teikia metodinę paramą, konsultacijas, sprendžia kitas vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugos problemas ir kt., siūlytina Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte numatyti, jog skiepijimą paskyręs gydytojas perduoda informaciją apie nepilnamečio paciento iki 16 metų atstovo atsisakymą skiepyti nepilnametį ne tik visuomenės sveikatos centrui apskrityje, tačiau ir savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriui. Teigtina, jog tokiu būdu būtų sudarytos prielaidos geriau užtikrinti ir apsaugoti vaiko teises ir teisėtus interesus.

Atsižvelgiant į tai, kad administracinių teisės pažeidimų bylas dėl vaiko teisių pažeidimų, numatytų Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 181–181³ straipsniuose, nagrinėja rajonų (miestų) apylinkių teismai (apylinkių teismų teisėjai), siekiant teisinio reglamentavimo ir praktinio įgyvendinimo nuoseklumo, siūlytina patikslinti Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo 181⁵ straipsniu ir 239⁴ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, nurodant, kad administracinių teisės pažeidimų protokolus už vaiko atstovų pagal įstatymą atsisakymą paskiepyti vaiką nuo konkrečių infekcijų turi teisę surašyti visuomenės sveikatos centrai, o šias bylas nagrinėja rajonų (miestų) apylinkių teismai (apylinkių teismų teisėjai) (atitinkamai pakeisti Administracinių teisės pažeidimų kodekso 224 ir 259¹ straipsnius).

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė